

Handläggare
Hanna Markkula
Telefon: 08-508 36 235

Till
Äldrenämnden
den 24 september 2019

Remiss av Departementsskrivelsen - Långsiktighet och stadga i arbetet framåt – en myndighet i romska frågor (Ds 2019:15)

Svar på remiss från kommunstyrelsen – dnr 2019/1180

Förvaltningens förslag till beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.
2. Äldrenämnden beslutar om omedelbar justering.

Margareta Östrand
Tf. förvaltningschef

Raili Karlsson
Avdelningschef

Sammanfattning

Kulturdepartementet har haft i uppdrag att utreda hur ett nationellt center för romska frågor kan inrättas. I remissen av Departementsskrivelsen ”Långsiktighet och stadga i arbetet framåt - en myndighet för romska frågor” föreslås att en myndighet inrättas, Myndigheten för romska frågor. Den ska ha ett nationellt ansvar att främja arbetet med mänskliga rättigheter för romer och stödja åtgärder för att öka romers delaktighet och inflytande i samhället.

Äldreförvaltningen vill framföra viss tveksamhet huruvida det behövs en ny myndighet för att förbättra situationen för romer. En befintlig myndighet med erfarenhet i frågan kan istället få ett vidareutvecklat uppdrag och långsiktigt ansvar. Förvaltningen vill lyfta fram kommunens centrala roll med att förbättra romers livsvillkor.

Bakgrund

Kulturdepartementet inom regeringskansliet har överlämnat departementsskrivelsen ”Långsiktighet och stadga i arbetet framåt - en myndighet för romska frågor (Ds 2019:15)”. Stockholms stad är en av cirka 130 remissinstanser. Kommunstyrelsen har remitterat ärendet till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden samt Farsta, Hässelby-Vällingby och Norrmalms stadsdelsnämnder. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 25 september 2019.

Ärendet

Kulturdepartementets utredning har haft i uppdrag att utreda hur ett nationellt center för romska frågor kan inrättas. I uppdraget har bland annat ingått att föreslå vilka specifika uppgifter samt avgränsningar centret ska ha, om centret kan inrättas inom ramen för befintlig myndighetsstruktur samt utreda hur romskt deltagande och inflytande i förhållande till centrets uppgifter kan säkerställas.

Utredningsarbetet har skett genom dialog och konsultation med romska företrädare och sakkunniga. Behovsinventeringar har genomförts om vad som behöver åtgärdas för att romerna ska få en förbättrad livssituation. Utredningen konstaterar att en övergripande problembild handlar om att det saknas långsiktighet i arbetet med att tillförsäkra romers åtnjutande av de mänskliga rättigheterna.

Regeringen har vidtagit åtgärder inom olika områden inom minoritetspolitiken och beslutat om en tjugoårig strategi för romsk inkludering. I utredningen framförs att trots de olika insatserna är romers möjligheter till åtnjutande av de mänskliga rättigheterna generellt bekymmersam. Det påtalats att det finns brister inom samtliga samhällsområden där diskriminering påverkar romers tillgång till bostad, utbildning, arbetsmarknad, socialtjänst och hälso- och sjukvård. Bilden bekräftas av internationella övervakningsorgan, exempelvis FN:s kommitté för mänskliga rättigheter.

Mot bakgrund av detta gör utredningen bedömningen att det finns en påtaglig risk att nuvarande situation kvarstår om inte särskilda insatser vidtas. Slutsatsen är att inrättande av ett statligt organ behövs för att ge stärkta förutsättningar att tillgodoses romernas mänskliga rättigheter och borgen för långsiktighet och stabilitet i arbetet.

Utredningen föreslår att en nämndmyndighet vid en värmyndighet inrättas, Myndigheten för romska frågor. Myndigheten ska fungera som ett komplement till befintlig verksamhet och ha ett nationellt

ansvar att främja arbetet med mänskliga rättigheter för den nationella minoriteten romer. Myndigheten ska:

- Initiera, främja och stödja åtgärder för att öka romers egenmakt och inflytande. Ett särskilt ansvar rör att stärka kvinnors, barns och ungas egenmakt och inflytande.
- Bidra till den fortsatta utvecklingen av det romska civilsamhället genom att genomföra olika insatser.
- Återkommande anordna en landsomfattande sammankomst där romers organisationer, aktivister och andra sakkunniga från och företrädare för minoriteten kan mötas och diskutera viktiga frågor.
- Synliggöra, samla och sprida kunskap samt verka för att metoder utvecklas för att motverka den antiziganism och diskriminering som romer utsätts för och den påverkan som historisk rasism och diskriminering för med sig.
- Samla och medverka till att levandegöra och sprida kunskap om romers kultur, språk och historia samt kring detta skapa en kunskapsbank
- Främja högtidlighållande av centrala högtidsdagar för romer.

Utredningens bedömning är att den nya myndighetens anslag bör uppgå till minst 20 miljoner kronor per år och att myndigheten bör ha minst 13 årsarbetskrafter. Uppföljning för att säkerställa en strategisk etablering och styrning föreslås.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreförvaltningen. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 18 september. Kommunstyrelsens pensionärsråd har behandlat ärendet den 17 september och socialnämndens, äldrenämndens och överförmyndarnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor den 19 september.

Förvaltningens synpunkter

Som framgår av utredningen har regeringen vidtagit åtgärder inom en rad olika områden inom minoritetspolitiken. Flertalet insatser för att förbättra livsvillkoren för den romska minoriteten har vidtagits av statliga myndigheter, kommuner och civilsamhället. I utredningen konstateras dock att situationen för romerna ändå inte är tillfredsställande.

Utredningen har haft i uppdrag att utreda *hur* ett nationellt center för romska frågor kan inrättas och föreslå om centret ska inrättas inom ramen för befintlig myndighetsstruktur. Äldreförvaltningen kan se vikten av en sammanhållande aktör för de åtgärder och insatser som

myndigheter, kommuner och andra aktörer vidtar samt att långsiktiga uppdrag finns för att tillgodose den romska minoritetens rättigheter.

Länsstyrelsen i Stockholms län har redan i dag erfarenhet av att arbeta med minoritetspolitiska frågor och romsk inkludering. De har som framgår av utredningen även upparbetade kontakter och god relation med målgruppen. Även andra myndigheter, såsom Diskrimineringsombudsmannen och Institutet för språk och folkminnen, har erfarenhet och kunskap om mänskliga rättigheter eller frågor som berör nationella minoriteter.

Mot bakgrund till detta kan äldreförvaltningen istället se fördelar med ett vidareutvecklat uppdrag och långsiktigt ansvar för en befintlig myndighet, exempelvis kan nuvarande kunskap och erfarenhet tas tillvara. Äldreförvaltningen vill framföra en viss tveksamhet huruvida det behövs en ny myndighet för att nå önskad effekt. Förvaltningen vill i lyfta fram kommunens centrala roll med att förbättra romers livsvillkor då de ansvarar för verksamheter som berör romers vardag. I utredningen lyfts exempelvis Göteborgs och Malmös arbete fram med att etablera kommunala romska informations- och kunskapscenter.

Stockholms stad är en av fem utvecklingskommuner som har fått bidrag av regeringen för att bygga upp en långsiktig struktur i den kommunala förvaltningen med syfte att förbättra romers inkludering. Inom ramen för detta har staden antagit en stadsövergripande strategi som lägger fast stadens inriktning, arbetssätt och ansvarsfördelning. Stadens arbete ska präglas av romsk delaktighet, ickediskriminering samt kunskap om och respekt för romers historia, språk och kultur.

Äldreförvaltningen anser att det finns behov av åtgärder som syftar till att tillgodose kvinnors, barn och ungas intressen. I sammanhanget vill äldreförvaltningen även framföra att äldre romer är en relativt osynlig grupp som, i likhet med jämställdhetsfrågor, kan behöva synliggöras mer i arbetet med romsk inkludering.

Bilaga

Remiss av Departementsskrivelse - Långsiktighet och stadga i arbetet framåt – en myndighet i romska frågor (Ds 2019:15)